

KORMÁNYOS ÁKOS

Fenyvesi Ottót a középiskolákba!

Középiskolás koromban egyetlen verset sem olvastam el kedvtelésből. Pedig amióta az eszemet tudom, rengeteget olvastam. Regényeket, aztán általános iskola végétől pszichológia szakkönyveket, gimiben filozófiát, de verset soha. Érdekes, drámát is olvastam, de utólag jöttem rá, hogy utáltam az egészet. Kényszer volt, kompenzálás. Végigéretttem magamon az Arany János-féle *Hamletet*. Az egészet. Ciki, nem ciki, egy mukkot sem értettem belőle, de végigolvastam. Verset egyet sem. Kizárólag akkor, ha kötelező volt. Szavalóversenyekre jártam, jól ment, de ez is kötelezettség volt, amit a családom támasztott felém. Ez azért is érdekes, mert úgy emlékszem, amikor kötelező volt olvasni a verset, azt szerettem. Különösen szerettem lírát elemezni, és tanáraink előszeretettel szólítottak fel, hiszen jól ment. Láttam az összefüggéseket, a szimbólumokat, sőt, izgattak, érdekeltek, rendszeresen jelentkeztem és mégis, soha az iskolán kívül egyszer sem vettem elő verset.

Alapvetően semmi különös nincs ebben a történetben. Középiskolások kevesen olvasnak. Aki olvasó, azok közül is kevés, aki lírát is fogyaszt. Osztályonként van néhány diák, aki eljár művészeti vetélkedőkre, tagja a színjátszó körnek. Ők olvasnak verseket. Évfolyamonként nem több, mint 3–5 diák. Érdekes, hogy végül költőnek álltam, illetve költőnek is, és ma alig múlik el hét líraolvasás nélkül.

Ahogy az sokszor lenni szokott, a fiúk az osztályban egy bandát alkottak. Persze ez nem azt jelenti, hogy nem barátkoztunk a lányokkal, azt hiszem, mi egy nagyon jó közösség voltunk, de ebben a korban természetes, hogy az azonos nemű diákok könnyebben megtalálják a közös

hangot, együtt keresik az útjukat. Mi, fiúk nagyon összetartóak voltunk. Szerencsésnek mondhatom magam, ezek tényleg azok az évek voltak, amikor nem akartam beteg lenni, mert tuti, hogy valaki aznap fog valami ormótlan baromságot csinálni, aminek mindenki része akar lenni. Ezek az események ráadásul össze is kötnek, és sok közülük örök emlék marad.

Kivételes osztály lehettünk, ugyanis mi fiúk találtunk magunknak egy költőt. Nem emlékszem, hogy hogyan, ki fedezte fel, de állíthatom, hogy az osztály fiú tagjai szinte mind, ha nem is olvasták, de hallották verseit, hiszen „before”-bulikon, sírva-röhögve olvastuk fel hangosan egymásnak Bada Dadát. Rendszeresen olvastunk tőle. Bada Dada számomra így igen fontos szerzővé vált később.

Vannak olyan teoretikusok, akik szerint a magyar lírának volt egy aranykorszaka. Akkor írták a legjobb verseket, és bár vannak jó költőink, senki azóta nem ér fel odáig. Különösen szeretik kiemelni Adyt. A következőkben felelőtlenül fogok beugrani ebbe a vitába. Felelőtlenül, mert nem fogok érvelni. Egyrészt ez nem az a dolgozat, másrészt meg tőlem elmondhatatlanul nagyobb tudású költők, esztéták, filozófusok sem tudnak dülőre jutni a kérdésben. Így én most nagyon szubjektív módon fogok néhány axiómaszerű kijelentést tenni. Nem hiszek az aranykorban. Bada Dada semmivel sem kevesebb költő, mint Ady. Egyszerűen nem. Mindketten egyértelműen művészek. Nincs másod- meg harmadrangú művész. Illetve a közbeszédben van, de esztétikailag nincs. A műalkotás az vagy az, vagy nem. A művész az vagy az, vagy nem, és aki az, az nem tud kevesebb vagy több lenni, mint egy másik művész. Állnak egymás mellett teljesen autentikusan, nulla alá/fölérendeltség.

Sajnos sokkal később ismertem meg Fenyvesi Ottó költészetét. Azóta mániámmá vált, hogy őt kell oktatni a középiskolákban. Egy laza, vagány költő, olyan témákkal, amik elmondhatatlanul érdeklík a középiskolásokat. Zene, italok, fesztivál, szexualitás. Mindez egyszerre kendőzetlenül, de mégis finoman. Nem hazudik, amit persze egy tini kiszúr. Íme a *Minimum Rock and Roll (Tiszatáj, 2015)* fülszövege:

&

Over and over.

Valaki föléd hajol,
megcsókolja a szád,
boldog, hogy létezel.

Azt mondja: az élet
csupa rongy, frázis.

Mondja még:

nem visel bugyit, és
szívesen olvas lírát,
Adyt és József Attilát.

Már nem vagyok középiskolás, és óvatos szeretnék lenni, nem szeretném megmondani, hogy mire van szükségük, de azt hiszem ez közelel hozzám. Nem hiszem, hogy ez a szöveg kevesebbet tud, mint a *Héja-nász az avaron*. Arról nem beszélve, hogy egy tini azonnal elhajtja az Ady-verset, hiszen neki a szexről ne beszéljenek rébuszokban, meg ne beszéljenek félre. Persze a tiniknek sincs igazuk, a *Héja-nász az avaron* nagyon is sokat és fontos dolgokat közvetít a szexualitásról, viszont ez a korosztály nem erre kíváncsi. Nem hozok több verset ide, mert szívem szerint citálnám a fél Fenyvesi-univerzumot, annyi biztos, hogy Fenyvesi nem kevesebb, mint Ady, József Attila, Petőfi vagy bárki más költőnk, aki valaha hozott már létre műalkotást. Autentikus, örök lázadó, közben mégis finom. Éppen úgy beszél a szexualitásról, hogy arra vevő minden diák nemi hovatartozástól és orientációtól függetlenül. Nem igaz, hogy a tinik nem fogyasztanak szívesen verset, csak senki nem mutatja meg nekik Bada Dadát, vagy épp Fenyvesi Ottót. Több Fenyvesi Ottóra van szükségünk a középiskolákban. Több lazaságra, vagányságra, egyenes-ségre, őszinteségre. Fenyvesi Ottót a középiskolákba!